

ตำนาน “ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์”

กับกระบวนการทำให้ศักดิ์สิทธิ์

ธวัชรัตน์ พรหมวิเศษ

เมื่อกระแสความศรัทธาในวัดอุ้มงคล “จตุคามรามเทพ” ของเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเริ่มโด่งดังตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2547 จนถึง พ.ศ. 2550 ได้ซบเซาลงได้ปรากฏกระแสความศรัทธาในวัดอุ้มงคล “ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์” โด่งดังขึ้นมาแทนที่ ความศรัทธาดังกล่าวมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไป แต่ล้วนเกิดขึ้นท่ามกลางเรื่องเล่าประกอบการประกอบพิธีกรรมหรือวัดอุ้มงคลทั้งสิ้น กล่าวได้ว่าเรื่องเล่าหรือตำนานเหล่านี้ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเชื่อความศรัทธาตามมาอย่างเหนียวแน่น “ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์” เป็นตำนานที่ปรากฏในพื้นที่หมู่ที่ 7 ตำบลฉลอง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช บริเวณวัดเจดีย์ในปัจจุบัน เกี่ยวกับเด็กชายวัย 9-10 ขวบ โดยชาวบ้านเชื่อว่าเด็กชายคนดังกล่าวเป็นเป็นวิญญาณศักดิ์สิทธิ์มาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งบางตำนานกล่าวว่าเคยมีชีวิตอยู่จริงบริเวณที่ตั้งของวัดเจดีย์ในปัจจุบัน วิญญาณศักดิ์สิทธิ์นี้สามารถบันดาลโชคลาภและช่วยให้สมหวังได้ ชาวบ้านได้เคยบอกกล่าวให้ช่วยตามหาสัตว์เลื้อย เช่น วัว ควาย ที่สูญหาย และสามารถตามหาจนพบเจอตามที่ได้บอกกล่าวหรือบนบานไว้เดิมเรียกกันว่าเด็กวัด หรือท่านวัดเจดีย์¹

เรื่องราวเกิดขึ้นประมาณ พ.ศ. 2523-2524 ผู้ใหญ่เที่ยง หรือ นายเที่ยง เมืองอินทร์ ฉายา “เที่ยงหักเหล็ก” ผู้มีวิชาอาคมแก่กล้า ได้มีนิมิตว่ามีเด็กชายมาขอให้สร้างรูปเหมือนเพื่อให้วิญญาณได้มีที่สถิตอย่างเป็นหลักแหล่ง ผู้ใหญ่เที่ยงจึงได้สร้างรูปเหมือนขึ้นโดยการแกะสลักจากไม้เป็นรูปเด็กชายอายุ 9-10 ขวบ ยืนเปลือยกาย ตามที่เด็กชายในฝันได้มาปรากฏร่างให้เห็น และเรียกชื่อรูปเหมือนตามที่เด็กชายในฝันได้บอกว่าเขาคือ “ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์”

อย่างไรก็ดี บางตำนานก็กล่าวว่าผู้ใหญ่เที่ยงได้ปรารภกับพ่อท่านเทิ้ม² และพ่อท่านเทิ้มเห็นว่าเป็นเด็กมาเที่ยววิ่งเล่นก็เห็นควรเรียกว่าไอ้ไข่ ต่อมาคำว่าไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ได้ถูกเรียกเป็นตาไ้บ้าง เพราะผู้เรียกถือว่าตนซึ่งเป็นคนรุ่นลูกหลานน่าจะให้เกิดเรียกรู้ผู้ที่มียุมากกว่าว่าตา และการเรียก ไอ้ ในปัจจุบันจะเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ แต่ในการสร้างเหรียญและรูปหล่อแต่ละรุ่นก็ปรากฏการเรียกชื่อว่า “ไอ้ไข่” ทุกครั้ง พื้นที่บริเวณวัดเจดีย์เป็นพื้นที่หุบเขามีเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างภูเขาในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานี เคยเป็นสมรภูมิในเขตผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งใน พ.ศ. 2526 ยังมีสถานการณ์ดังกล่าวหลงเหลืออยู่บ้าง จึงมีทหารพรานเข้ามาตั้งฐานชั่วคราวอยู่ในบริเวณวัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ และเกิดเป็นเรื่องเล่าของผู้มาเยือนเมื่อพบว่ามิวิญญาณเด็กเข้ามาหยอกล้อระหว่างนอนหลับ เด็กชายจึงเปรียบเสมือนเจ้าที่ที่ลี้ภัยอยู่ ณ พื้นที่แห่งนี้

เรื่องเล่านี้ได้ถูกบอกเล่าต่อ ๆ กันไป ผสมกับเรื่องเล่าของชาวบ้านที่เคยพบเจอปรากฏการณ์ในลักษณะเดียวกัน รวมทั้งสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ได้บนบานต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ไว้ ทำให้ความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากรูปเหมือนขนาดเท่าตัวเด็กที่ผู้ใหญ่เที่ยงได้

ผู้ใหญ่เที่ยงได้ทำพิธีสะกดวิญญาณไอ้ไข่
ให้มาอยู่ในรูปแกะสลัก และได้นำเศษไม้ที่เหลือจากการแกะสลัก
ไปลอยกลางทะเลลึกหรือสะดือทะเล
ใกล้เคียงกับพิธีการสร้างจตุคามรามเทพ
ของ พล.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช ซึ่งอาจจะเป็นเพราะทั้งสองท่าน
เป็นศิษย์สำนักเงาओंเหมือนกัน

สร้างขึ้นและแล้วเสร็จ ใน พ.ศ. 2525 ยังมีการสร้าง
วัตถุมงคลไอ้ไข่วัดเจดีย์ โดยเจ้าอาวาสรูปแรกของ
วัดคือพ่อท่านเทิ้มที่ได้เดินทางมาจากเขาคา ตำบล
เสภา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในวาระ
ของการฉลองสมณศักดิ์พัดยศพระครูเจติยาภิรักษ์
ของท่าน เมื่อ พ.ศ. 2526 ก่อนที่จะได้ไปจำพรรษา
ต่อยังวัดสระสิมม ตำบลสิชล อำเภอสิชล จนกระทั่ง
มรณภาพ

หลังจากนั้นยังมีการสร้างวัตถุมงคลไอ้ไข่เด็ก
วัดเจดีย์ขึ้นอีกหลายรุ่น จากชื่อเสียงของการบันดาล
โชคลาภตามสิ่งที่มุ่งหวัง และऔอประโยชน์ต่อ
การค้าขาย รูปเหมือนไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่นำไปบูชา
ได้กระจายออกไปในรูปแบบต่างๆ อย่างหลากหลาย
อาทิ ฝ้ายนัต์ ภาพถ่าย โปสเตอร์ วัตถุมงคลแบบ
พระเครื่อง ได้แก่ จั้เหรียญ และรูปหล่อลอยตัวขนาด
ต่าง ๆ ตั้งแต่ขนาดเล็กประมาณครึ่งนิ้วซึ่งนำติดตัว
พกพาไปได้ จนถึงรูปหล่อขนาดสูงประมาณ 5 นิ้ว
ที่ได้รับความนิยมนำไปบูชายังร้านค้าต่าง ๆ ร้าน
อาหาร ร้านจำหน่ายสินค้า ตลอดจนคิวรถโดยสาร
ต่างมีรูปหล่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ไว้บูชากันถ้วนทั่ว

นอกจากนี้ภายในวัดเจดีย์ก็ได้มีการหล่อรูป
ไอ้ไข่ขึ้นอีกหลายรูป นอกเหนือจากรูปแกะสลักจาก

ไม้เดิมที่ผู้ใหญ่เที่ยงได้สร้างไว้ มีผู้นำเครื่องบูชามา
ถวายและแก้บนประกอบด้วย ดอกไม้ ธูปเทียน ไก่
ชนมสำเร็จรูป น้ำแดง แป้ง เครื่องแต่งกายของเด็ก
ชุดลายพรางทหารสำหรับเด็ก เครื่องแต่งกายของ
อาชีพต่าง ๆ และของเล่นต่าง ๆ โดยเฉพาะไก่นั้นมี
หลายขนาดวางเรียงรายตั้งแต่ทางเข้าวัด บริเวณจุด
ต่าง ๆ ภายในวัด และบริเวณภายในศาลา นอกจากนี้
นี่ยังมีการแก้บนด้วยการจุดประทัด และชบวน
แห่กลองยาวร่วมด้วย

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะ
ชาวมาเลเซียที่หลังไหลเข้ามายังวัดเจดีย์เพื่อ
สักการบูชาไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์อย่างมากมาย จน
ทางวัดต้องขยายพื้นที่ให้มีห้องน้ำและพื้นที่สำหรับ
สำหรับจอดรถอย่างเพียงพอแล้ว ความนิยมการ
บูชารูปไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ยังบ้านเรือนและร้านค้าก็ได้
แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นวาทกรรม
ขานรับความเชื่อดังกล่าวว่า “ขอได้ไหว้รับ” “ไอ้ไข่
เด็กวัดเจดีย์เทพแห่งสามัญชน” “ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์
ขอได้ไหว้รับ” หรือ “กุมารเทพแห่งดินแดนปักษ์ใต้”

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าไอ้ไข่
เด็กวัดเจดีย์ซึ่งเดิมมีฐานะเป็นเจ้าที่ หรือเทพประจำ
ถิ่น ได้กลายเป็นภาพแทนกุมารเทพ และเทพแห่ง

โซคลาก ซึ่งมีฐานะเป็นวีรบุรุษของคนไทยทั้งประเทศ และความเชื่อความศรัทธาต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ได้ กลายมาเป็นส่วนดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มายังจังหวัด นครศรีธรรมราชต้องมาเยือนวัดเจดีย์เพื่อบูชาไอ้ไข่ เด็กวัดเจดีย์ให้จงได้ ไม่เช่นนั้นก็จะถือว่ายังไม่ได้ เดินทางมาถึงเมืองนครศรีธรรมราช เช่นเดียวกับ ความเชื่อว่าเมื่อมาเมืองนครศรีธรรมราช ต้องได้สัก การพระบรมธาตุเจดีย์ และคล้ายกับครั้งหนึ่งที่ เมืองนครศรีธรรมราชโด่งดังด้วยกระแสความรุ่มรวย ความศรัทธาที่ปรากฏหลักฐานด้วยการบอกเล่า ผ่านสื่อต่าง ๆ ด้วยจำนวนของนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหล เข้ามาเยือนวัดเจดีย์ตลอดจนการก่อสร้างถาวรวัตถุ ของทางวัดที่ได้มาจากเงินบริจาคของผู้มาเยือน เหล่านั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาในแง่คติชน

พลตำรวจตรี ขุนพันธรักษ์ราชเดช

ภาพจาก : <http://carshowsociety.com/menu877-46.html#.W6RajGga70>

วิทยาว่า ตำนานของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ และภาพ แทนของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน นี้มีการประกอบสร้างมาอย่างไร โดยใช้แนวคิดเรื่อง การวิเคราะห์นิทานเชิงโครงสร้าง และการประกอบ สร้างอัตลักษณ์ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

หลากหลายตำนาน “ไอ้ไข่” และสัมพันธภาพของ เรื่องเล่า

1. การประกอบสร้างตำนานเกี่ยวกับไอ้ไข่เด็ก วัดเจดีย์

ตำนานความเชื่อเรื่องไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ เมื่อ วิเคราะห์ตามผู้เล่า และการอ้างอิงบุคคลในการเล่า สามารถแบ่งประเภทได้เป็น 1) ตำนานไอ้ไข่ที่ เกี่ยวเนื่องกับขุนพันธรักษ์ราชเดช 2) ตำนานไอ้ไข่ ที่เล่าโดยผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน และ 3) ตำนานไอ้ไข่ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ดังนี้

1) ตำนานไอ้ไข่ที่เกี่ยวเนื่องกับขุนพันธรักษ์ ราชเดช

ตำนานจำนวนนี้เป็นข้อมูลเผยแพร่จากป้าย นิทรรศการบริเวณจำหน่ายวัตถุมงคลหน้าศาลา ประกอบพิธีบูชาไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ โดยกล่าวว่า ขุนพันธรักษ์ราชเดชเป็นบุคคลแรกที่ได้บอกกล่าว ว่าไอ้ไข่คือลูกศิษย์ของหลวงพ่อดาว เนื่องจาก ใน พ.ศ. 2497 ซึ่งมีการจัดสร้างเหรียญหลวงพ่อดาว นั้น พล.ต.ต. ขุนพันธรักษ์ราชเดชมีส่วนร่วม กับการจัดสร้างครั้งนั้นด้วยและได้สื่อสารกับ หลวงพ่อดาวผ่านร่างทรง โดยหลวงพ่อดาวถาม ขุนพันธรักษ์ราชเดชว่ามาจากนครศรีธรรมราชรู้จัก ลูกศิษย์ของท่านหรือไม่ อาศัยอยู่ที่วัดแห่งหนึ่งทาง ตอนเหนือของเมืองนคร ขุนพันธรักษ์ราชเดชจึง สืบเสาะหาลูกศิษย์คนดังกล่าวจนมาเจอที่วัดเจดีย์ ทั้งนี้ พล.ต.ต. ขุนพันธรักษ์ราชเดชเป็นลูกศิษย์ วัดเขาอ้อเช่นเดียวกับผู้ใหญ่เที่ยง เมืองอินทร์

ผู้แกะสลักรูปไข่ไข่เป็นคนแรก จึงคบหาและรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี ในประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อเขียนในหนังสือชื่อสิชลสัมพันธ 2551 (ชมรมสิชลสัมพันธ 2551, น. 62) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่เพียงได้ทำพิธีสะกดวิญญาณไข่ไข่ให้มาอยู่ในรูปแกะสลักและได้นำเศษไม้ที่เหลือจากการแกะสลักไปลอยกลางทะเลลึกหรือสะดือทะเล ใกล้เคียงกับพิธีการสร้างจตุคามรามเทพของ พล.ต.ท.ขุนพันธรักษ์ราชเดช ซึ่งอาจจะเป็นเพราะทั้งสองท่านเป็นศิษย์สำนักเขาอ้อเหมือนกัน นอกจากนี้ พล.ต.ท.ขุนพันธรักษ์ราชเดชได้นำไม้ตะเคียนเสาหลักเมืองเก่ามามอบให้วัดเจดีย์เพื่อแกะสลักรูปไข่ไข่ให้เข้าบูชา และนำทุนทรัพย์ที่ได้ไปบูรณะวัดเจดีย์ต่อไป (ไชยแสง กิระชัย วณิช, 2558 อ้างถึงใน อุณัฐสรา เรืองมาก, 2559, น. 45)

2) ตำนานไข่ไข่ที่เล่าโดยผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน

ตำนานสำนวนนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนโดยผู้วิจัย ประกอบกับการอ้างอิงมาจากการงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นดังนี้

2.1 นายช่วง เพชรชู (สัมภาษณ์, 2561) ชาวบ้านละแวกวัดเจดีย์ เล่าว่าพ่อท่านคง พ่อท่านคือเพชรนิล จากบ้านชะอวด ได้เดินทางมาบูรณะวัดเจดีย์จากเดิมที่เป็นวัดร้าง โดยอาศัยความร่วมมือชาวบ้านละแวกนี้ ตอนแรกชาวบ้านก็เกรงกลัววิญญาณเด็กที่มีกิตติศัพท์เลื่องลือเรื่องอภินิหาร และคอยมาหยอกล้อชาวบ้านเป็นประจำ โดยเรียกกันว่าเด็กวัดร้าง แต่ด้วยความเชื่อว่าหากกระทำการในสิ่งที่เป็นคุณ คือพัฒนาวัดขึ้นใหม่เด็กวัดคงจะยินดี ความเชื่อเรื่องเด็กวัดเจดีย์นี้ถ่ายทอดกันมาว่า ไม่ว่าจะมีคนมาทำอะไร มีดี พว้า หรือของใช้ใด ๆ ตกน้ำ หรือมีคนมาแย่งเงินแล้วไม่ให้คืนก็ไปบนบานกับเด็กวัด เมื่อเกิดผลตามที่ไดบนบานไว้จึงมีเสียงร่ำลือว่าเด็กวัดศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาพระสองรูปนี้ก็เดินทางไปทางกลับชะอวด ชาวบ้านจึงรื้อใจและได้ไป

นิมนต์พ่อท่านเพิ่มจากวัดเขาคามา ใน พ.ศ. 2503 พ่อท่านเพิ่มรับปากว่าจะมาช่วยดูแลวัดเจดีย์ให้เป็นเวลา 10 ปี แต่ท่านก็อยู่มาจนถึง 12 ปี หลังจากนั้นพระที่บวชรุ่นเดียวกันกับพ่อท่านเพิ่มได้ออกตามหาท่าน และพบว่าท่านมาอยู่ที่วัดเจดีย์ จึงช่วยเสนอแต่งตั้งให้ท่านเป็นเจ้าอาวาส พร้อมสมณศักดิ์พระครูเจติยาภิรักษ์ ในโอกาสนี้เองพ่อท่านเพิ่มจึงคิดทำเหรียญวัดอุดมคงคาสีในโอกาสฉลองตำแหน่งพระครูขึ้นเพื่อมอบเป็นของขวัญที่เป็นสิริมงคลแก่ชาวบ้าน ด้วยเหตุที่ท่านได้รับความร่วมมือด้วยดีจากชาวบ้านตลอดมา ใน พ.ศ. 2526 ท่านได้เดินทางไปยังวัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร และได้นำของดีของวิเศษกลับมา พร้อมกับการสร้างเหรียญไข่ไข่วัดเจดีย์ขึ้น ต่อมาชาวบ้านได้สร้างรูปหล่อพ่อท่านเพิ่มขึ้นมาเพื่อรำลึกถึงท่าน

2.2 นายอารมณ โจนฤทธิ์ (สัมภาษณ์, 2558, อ้างถึงใน อนุชสร เรืองมาก, 2559, น. 45) เล่าว่าไอ้ไข่เป็นตำนานที่กล่าวถึงเด็กชายชาวมอญอายุประมาณ 4-5 ขวบ และเป็นลูกของชาวนา ในระหว่างที่พ่อแม่ไปนาเด็กชายก็นอนหลับ พอตื่นขึ้นมาเห็นน้ำท่วม เด็กชายตกใจลืมหุนตัวกระโจนลงจากบ้านที่ยกพื้นสูงแล้วจมน้ำตายในที่สุด เมื่อตายดวงวิญญาณก็ล่องลอยตามหาพ่อแม่ จนกระทั่งไปพบกับมหาเถรคันฉ่อง อาจารย์ของพระนเรศวรมหาราช เมื่อหลวงปู่ทวดจะเดินทางออกจากอยุธยาเพื่อไปเจรจากฎีพิพาทเรื่องดินแดนกับเจ้าเมืองปัตตานี มหาเถรคันฉ่องจึงได้มาส่งหลวงปู่ทวด ไอ้ไข่ที่เป็นวิญญาณก็ได้ตามมาเจอกับหลวงปู่ทวดด้วย จนกระทั่งได้ติดตามหลวงปู่ทวดมาจนถึงเมืองนครศรีธรรมราช และแวะพักที่เมืองสิชล บริเวณศาลาของหมู่บ้าน เมื่อชาวบ้านมาพบเห็นก็ดีใจกล่าวว่าสมเด็จเจ้ามา หลวงปู่ทวดได้จำวัดอยู่ที่นั่นนานเป็นแรมเดือน ได้สร้างพระพุทธรูป สร้างเจดีย์ไว้ ก่อนที่จะออกเดินทางไปยังปัตตานีต่อไป บริเวณบ้านแถบนี้จึงได้ชื่อว่าบ้านโพธิ์เสด็จหลังจากหลวงปู่ทวดได้เดินทางจากไป

3) ตำนานไอ้ไข่ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

ตำนานไอ้ไข่ที่เล่าโดยสื่อมวลชนมักเป็นตำนานที่เกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวด โดยส่วนใหญ่กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าไอ้ไข่เป็นลูกศิษย์หลวงปู่ทวดที่เดินทางมากับหลวงปู่ทวด มีทั้งที่เล่าว่าเคยมีชีวิตมาก่อนและมีทั้งที่เป็นวิญญาณมาแล้ว โดยตำนานที่เล่าว่าเคยมีชีวิตมาก่อนจะเล่าว่าไอ้ไข่มาล้มป่วยที่วัดเจดีย์จึงถูกฝังร่างให้เฝ้าสมบัติวัดเจดีย์ไว้ทำนองเดียวกับปู่โสมเฝ้าทรัพย์

3.1 ตำนานที่บอกเล่าผ่านบทเพลง

ก. บทเพลงที่ขับร้องโดยเอ๋ สันติภาพ

เพลงไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ ประพันธ์คำร้องและทำนองโดย กร ท่าแค เรียบเรียงโดย เอ๋ สันติภาพ (ไพศาล จันทรรัตน์) มีเนื้อเพลงว่า

ตำนาน แผ่นดิน บนถิ่น แดนดินปากะใต้บ้านเรา เมืองสิชล มีตำนานเรื่องเล่าจากวัดร้าง
เก่า ๆ ไม่มีใครเหลียวแล ถูกทิ้งมากกว่าพันปี

เด็กวัด อยู่ในวัย 10 ขวบ ติดตามหลวงปู่ทวดมาจากวัดพะโคะ ตั้งใจเดินทางไกลมา
ปักกลด เหมือนสวรรค์ทรงโปรด รุ่งดึกมาเจอวัดเจดีย์ร้าง ความตั้งใจของเด็กตัวน้อยคอยอยู่
ข้าง ๆ ให้หลวงปู่ทวดนำทาง ชี้ทางสว่างให้เรื่อยไป เป็นเด็กน้อย ยามว่างเฝ้าก็เลี้ยงไก่ ไกล
จนใคร ๆ ได้ยิน เป็นเด็กวัดถูกเรียกไอ้ไข่จนคุ้นชิน ถูกฝังให้รักแผ่นดิน เฝ้าทรัพย์สมบัติใน
วัดเจดีย์

ไม่นานนักวัดเจดีย์ก็เริ่มรุ่งเรือง มีพระมาบวชได้ร่มผ้าเหลือง เพื่อสืบทอดศาสนา ปีพ.ศ. 2500
ที่ผ่านมา มีทหารพรานมาตั้งฐานทัพในวัดชั่วคราว ตกกลางคืนตั้งใจนอนหลับกันยาว ๆ
แต่ต้องตื่นกันถึงเช้า เพราะไม่ได้นอนมีเด็กก่อกวน วิญญาณน้อย ไอ้ไข่ผู้เฝ้าชุมทรัพย์หยอก
เล่นลักหลับ จับหัวจับขาผลักปิ่น พอตอนเช้ามาถามไถ่ชาวบ้านเล่าเรื่องเมื่อคืนทหารทุกคน
แทบล้มทั้งยืน ที่เจอเมื่อคืนนั่นฤทธิ์ไอ้ไข่ วันต่อไป หุงข้าวต้องนึกถึงไข่ คืนต่อไป ก่อนนอนต้อง
เรียกไอ้ไข่ อภินิหารย์ ขอได้ไหว้รับอย่างแน่นนอน สักจะทุกตอน ขออะไรสมปรารถนาพรไอ้ไข่
ส่งไปทุกคนบนมา ทุกถ้อยวาจา มีฟ้านั้นเป็นพยาน

อิตี อิตี กุมารไช้เจดีย์ จะ มะหาเถโร ลาภะ ลาภา ภะวันตุ เม

อิตี อิตี กุมารไช้เจดีย์ จะ มะหาเถโร ลาภะ ลาภา ภะวันตุ เม

กุมารเทพแห่งแผ่นดินปักษีได้ จูติไว้ ชื่อไอ้ไช้วัดเจดีย์ เมืองสิชล ที่ตั้งนครศรี แผ่นดินมี
เลื่องลือเรื่องปาฏิหาริย์ ถนนคดเคี้ยวจากทั่วหลากสารทิศ มุ่งไปยังทิศ ภาคใต้ที่เขา
กล่าวขาน นี่คือนักเดินวัดที่เป็นตำนาน ศิษย์มีอาจารย์คือหลวงปู่ทวดที่เรานับถือ จะขออะไร
จะขออะไร ไช้ให้ทั้งเพ ไอ้ไช้ให้เพ ขอเพียงบนบานกับมือ รูปสามดอก แล้วก็บอก
สิ่งที่ขอคือ ได้แล้วอย่าอ้อ อย่าช้า รีบมาแก้บน เสียงประทัด ดังกึกก้องไปทั่ว รูปปั้นไก่หลายตัว
เรียงรายตั้งอยู่บนพื้น อภินิหาร ไอ้ไช้ยังยืน จะกี่วันคืน ขอยื่นมือ ช่วยเหลือทุกคน...

ข. บทเพลงที่ขับร้อง โดย จินตหรา พูนลาภ

เพลงไอ้ไชนคร ประพันธ์เนื้อเพลงโดย อ.สุริยันต์ ปากศรี และ คมเพชร พรเจริญ ประพันธ์ทำนองโดย
อ.สวัสดิ์ สารคาม เนื้อเพลงมีดังนี้

ไอ้ไช้เด็กวัดเจดีย์ อยู่วัดเจดีย์ กุมารเทพสิชล พี่น้องทั่วทุกแห่งหน มาไหว้ทุกคน ขอได้
ดั่งฝัน ตำนานกุมารเทพองค์นี้ มีสิ่งดีดี ให้คนเล่าขาน เป็นศิษย์หลวงปู่ทวดมานาน ๆ คนเขา
เล่าขาน กุมารเทพใจดี

เป็นเทพแห่งสามัญชน สถิตสิงสถณ เป้าสมบัตินครเจดีย์ ฤดงค์ตามหลวงปู่ชานปี ๆ
มาถึงถิ่นนี้ ท่านสังฆราชา มีใจเลื่อมใสศรัทธา ต่อพุทธศาสนา หน้าที่พิทักษ์ นครนี้มีมนต์

ขอได้ ขอได้ ไหว้รับ ขอได้ ขอได้ ไหว้รับ เสมือนดั่งกับดวงตาเราเห็น บนบานศาลกล่าวได้
ดั่งเป็น อยู่เย็นเป็นสุข ทุกข์หายล้าเคียด โชคลาภค้าขายได้เด่น ถูกหวยรวยทรัพย์ได้เห็น เช่น
ไหว้บูชาพนมมีวันทา อิตี อิตี กุมาร ไช้เจดีย์ จะ มะหา เถโร ลาภะ ลาภา ภะวัน ตุเม ให้ฉัน
ร่ำรวยสมใจ ตุเม ให้ฉัน ร่ำรวยสมใจ

ไอ้ไช้เด็กวัดเจดีย์ อยู่วัดเจดีย์ นครศรีธรรมราช กุมารเทพแห่งดินแดนได้ ศักดิ์สิทธิ์ มากหลาย
ผู้คนนับถือ เลื่องลือขจรไปไกล อภินิหารกล่าวขานทั่วไทย นามว่า ไอ้ไช้ ลูกน้อมใจบูชา นาม
ว่า ตาไช้ ลูกขอ ฟังบารมี

ขอได้ ขอได้ ไหว้รับ ขอได้ ขอได้ ไหว้รับ เสมือนดั่งกับ ดวงตาเราเห็น บนบานศาลกล่าว
ได้ดั่งเป็น อยู่เย็นเป็นสุข ทุกข์หายล้าเคียด โชคลาภค้าขายได้เด่น ถูกหวยรวยทรัพย์ได้เห็น เช่น
ไหว้บูชาพนมมีวันทา

อิตี อิตี กุมาร ไช้เจดีย์ จะ มะหา เถโร ลาภะ ลาภา ภะวัน ตุเม ให้ฉัน ร่ำรวยสมใจ ตุเม
ให้ฉันร่ำรวยสมใจ

เห็นได้ว่าบทเพลงของเอ่ สันติภาพ เป็นบทเพลงที่เป็นเสมือนเสียงที่ออกไปจากหัวใจ ในขณะที่บทเพลง
ของจินตหรา พูนลาภ เป็นเสมือนเสียงของคนภาคอื่นที่เกิดศรัทธาจากกิตติศัพท์ของไอ้ไช้เด็กวัดเจดีย์ บทเพลง

ของเอ๋ สันติภาพ เป็นบทเพลงที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรม และกล่าวว่าไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ เป็นกุมารเทพแห่งดินแดนปักษ์ใต้ ส่วนบทเพลงของจินตหรา เรียกไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ว่า กุมารเทพลิลิต เป็นการให้ความสำคัญที่ต่างกัน ในรายละเอียด ขณะที่เพลงของเอ๋ให้ความสำคัญกับการเป็นภาพตัวแทนของหัวเมืองปักษ์ใต้ เพลงของจินตหราก็เป็นเหมือนการมองเข้าไปผ่านสายตาคนนอกกว่าที่เมืองลิลิต นครศรีธรรมราช มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ แต่บทเพลงทั้งสองบทก็ให้ภาพแทนของกุมารเทพผู้บันดาลโชคมาให้แก่ผู้กราบไหว้บูชาดุจเดียวกัน

3.2 ไชยแสง กิระชัยวนิช (2558, อ้างถึงใน อนุชสรุา เรื่องมาก, 2559, น. 44) กล่าวถึงไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ผ่านหนังสือพิมพ์คมชัดลึกว่า วัดเจดีย์อยู่กลางป่าใหญ่ ในอำเภอสิชล สร้างยุคใดไม่ปรากฏ และถูกทิ้งร้างมากกว่าพันปี จนกระทั่งหลวงปู่ทวดได้เดินทางธุดงค์มาจากวัดพะโคะพร้อมกับศิษย์วัย 10 ขวบ ท่านได้ปักกลดโปรดชาวบ้านหลายวัน ไอ้ไข่ที่ติดตามมาด้วยก็ร่างกายอ่อนแอลงจนป่วยไข้เสียชีวิตในที่สุด เมื่อหลวงปู่ทวดเผาร่างไอ้ไข่ ท่านให้ดวงวิญญาณอยู่รักษาทรัพย์สมบัติของวัดเจดีย์เพื่อรอผู้มีบุญมาฟื้นวัดร้างแห่งนี้ต่อไป ต่อมาเมื่อพบเห็นเด็กผู้ชายวิ่งไล่ไก่ป่าในวัด คิดว่าลูกชาวบ้านทั่วไปและเป็นลูกศิษย์พระจึงเรียกว่าไอ้ไข่ เมื่อมีโจรผู้ร้ายที่เข้ามาขโมยของในวัดและหมู่บ้าน ก็ถูกไอ้ไข่

ขับไล่หนีหายไปด้วยความกลัว ต่อมาใน พ.ศ. 2526 พ่อท่านเทิ้ม เป็นเจ้าอาวาสวัดเจดีย์ มีทหารจากกองทัพบกที่ 4 มาอาศัยพักแรมที่วัดเจดีย์ และถูกไอ้ไข่หลอกล่อ ดึงแขนขา เมื่อชาวนั้นแพร่กระจายออกไป ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์จึงเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น

3.3 คำรพ เกิดมีทรัพย์ (2556, อ้างถึงใน อนุชสรุา เรื่องมาก, 2559, น. 34) เล่าประวัติความเป็นมาของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ด้วยข้อเขียนเรื่อง ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์: เทพแห่งสามัญชน ผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว โดยกล่าวถึงประวัติและตำนานของไอ้ไข่ว่า บริเวณวัดเจดีย์เคยเป็นที่รกร้าง แต่ก็มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเป็นวัด จากซากอิฐที่ปรักหักพัง และพระพุทธรูปที่ชาวบ้านเรียกว่า “ท่านเจ้าวัด” พบว่ามีการบนบานศาลกล่าวอย่างต่อเนื่อง เมื่อบนบานได้สมหวังก็หวนกลับมาแก้บนกันอย่างต่อเนื่อง

คำรพอ้างคำกล่าวของพระครูเจติยาภิรักษ์ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันว่า จากการปะติดปะต่อเรื่องราวของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ เล่ากันมาว่าวัดเจดีย์เคยมีเจ้าอาวาสชื่อพระขวัญทอง และมีเด็กวัดซึ่งเป็นศิษย์คอยปรนนิบัติรับใช้ 2 คน คนหนึ่งชื่อเหมียน อีกคนหนึ่งไม่ทราบชื่อ คนที่ไม่ทราบชื่อนั้นชาวบ้านเรียกกันว่า “ไอ้ไข่” ไอ้ไข่เป็นเด็กซุกซนแต่ชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ไม่เกรงกลัวใคร และมีความรู้ทางเวทมนตร์คาถาอาคม

ในตำนานเมืองนคร ได้กล่าวถึงเหตุการณ์เจ้าพระยาคั่นเมือง มีท้องตรามายังเมืองอลอง³ มี

บันทึกว่าเมื่อมาถึงเมืองอลองแวะพักหนึ่งคืนได้นมัสการสมภารทองซึ่งมีศิษย์วัดชื่อไอ้ไข่ ไอ้ไข่แม้เป็นเด็กชุกชนแต่ก็มีความสามารถพิเศษช่วยตามจับสัตว์เลื้อยให้ชาวบ้านได้ทุกราย และมีสัจจะรับปากใครไว้แล้วก็ต้องทำให้ได้ หากอาสาจับควายและจับหางควายติดแล้ว ก็ไม่ยอมปล่อยเด็ดขาดไม่ว่าควายจะวิ่งอย่างไร ในที่สุดควายต้องละพยศหมดฤทธิ์ลงโดยสิ้นเชิง เมื่อท่านขรัวทองทราบภาพได้เกิดเหตุสงครามเก้าทัพ พม่ายกทัพผ่านมาทางนครศรีธรรมราช ท่านขรัวทองจึงสั่งให้ไอ้ไข่ช่วยดูแลรักษาวัดเจดีย์อย่าได้หนีไปไหน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ปรากฏชื่อบ้านนามเมืองเป็นหลักฐานรองรับได้แก่ พุงสู้เมือง นาค่าย และพุงเจ้าไชย

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าตำนานความเป็นมาของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ได้กล่าวถึง 1) เนื้อหาความเป็นมาของเด็กวัดหรือวิญญานเด็กวัดชื่อไอ้ไข่ 2) เนื้อหาเกี่ยวกับผู้สร้างรูปเหมือนไอ้ไข่ คือผู้ใหญ่เที่ยง เมืองอินทร์ 3) เนื้อหาเกี่ยวกับผู้สร้างวัดอุ้มงคล เหรียญไอ้ไข่รุ่นแรกคือพ่อท่านเทิ้ม หรือ

พระครูเจติยาภิรักษ์ เจ้าอาวาสวัดเจดีย์รูปแรกหลังจากการฟื้นฟูวัดร้าง เนื้อหาของตำนานในส่วนที่สองและสามไม่แตกต่างกันมากนัก แต่เนื้อหาส่วนแรกคือความเป็นมาของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์มีอนุภาคที่แตกต่างกันออกไป เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาในทางเชิงโครงสร้างประเด็นความเป็นมาของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ พบว่าสามารถเขียนเป็นโครงสร้างเหตุการณ์ตามลักษณะของแบบเรื่องได้ดังนี้

1. แบบเรื่องตำนานที่กล่าวว่าไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์เป็นเด็กที่เคยมีชีวิตอยู่จริง เขียนเป็นแผนผังโครงสร้างเหตุการณ์ได้เป็น

- 1.1 เด็กชาย (ชาวมอญ) → ตกน้ำตาย → วิญญานพมมหาเถรฯ, หลวงพ่อทวด → วิญญานเจ้าที่
- 1.2 เด็กชาย (ลูกศิษย์ท่านขรัวทอง) → ตายตามกาลเวลา → ผากฝังให้ดูแลวัดเจดีย์ → วิญญานเจ้าที่
- 1.3 เด็กชาย (ลูกศิษย์หลวงปู่ทวด) → ป่วยตาย → ผากฝังให้ดูแลวัดเจดีย์ → วิญญานเจ้าที่
- 1.4 เด็กชาย (ลูกศิษย์หลวงปู่ทวด) → ตายตามกาลเวลา → ผากฝังให้ดูแลวัดเจดีย์ → วิญญานเจ้าที่

2. แบบเรื่องตำนานที่กล่าวว่าไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์มีฐานะเป็นวิญญานศักดิ์สิทธิ์มาแต่เดิม เขียนเป็นแผนผังโครงสร้างเหตุการณ์ได้เป็น

- 2.1 เด็กชาย (วิญญานลูกศิษย์หลวงปู่ทวด) → ติดตามหลวงปู่ทวดมาเมืองนคร → วิญญานเจ้าที่
- 2.2 เด็กชาย (วิญญานประจำถิ่น) → วิญญานเจ้าที่

**เห็นได้ว่า
การบูชารูปปั้นโก๋ชน
มีส่วนสัมพันธ์กับตำนาน
แบบกุमारทอง
ที่กล่าวถึงวิญญาณเด็ก
เนื่องจาก
เด็กในสมัยโบราณ
จะชอบเล่นโก๋ชน
สอดคล้องกับ
ตำนานของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์
ที่มีลักษณะชุกชน
และชอบเลียงไก่**

ในกรณีของการเป็นวิญญาณประจำถิ่นพบว่า ยังมีเรื่องเล่าของวิญญาณที่แตกต่างกันได้แก่เรื่องเล่าที่ว่า วิญญาณเด็กที่สิงสถิตอยู่นี้มาจากดิน และเรื่องเล่าที่ว่าวิญญาณนี้สถิตอยู่ในพระพุทธรูปเก่าแก่ของวัด⁴

ความเข้าใจเรื่องวิญญาณที่สถิตในพระพุทธรูป อาจจะมาจากการเรียกไอ้ไข่แต่เดิมว่า “ท่านวัดเจดีย์” เพราะเข้าใจว่าเป็นพระพุทธรูปที่อยู่กับเจดีย์เก่าแก่ แต่ในที่สุดก็พบว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พบเห็นเป็นเพียงเด็กตัวเล็ก ๆ เท่านั้น (กองบรรณาธิการสิชลสัมพันธ์, 2551, น.61) และได้หันมาเรียกไอ้ไข่แทนเมื่อผู้ใหญ่ได้แกะสลักรูปไอ้ไข่ขึ้นแล้ว (กองบรรณาธิการสิชลสัมพันธ์, 2551, น.64) ในปัจจุบันมีประติมากรรมในศาลาให้กราบไหว้บูชาประกอบด้วยรูปเหมือนไข่เด็กวัดเจดีย์รุ่นต่าง ๆ รูปเหมือนผู้ใหญ่เพียง เมืองอินทร์ รูปเหมือนหลวงปู่ทวด และพระพุทธรูปโบราณ ที่เรียกกันว่าพ่อท่านเจ้าวัด

กล่าวได้ว่าตำนานทั้งหมดนี้มีนัยในการสร้างความหนักแน่นและความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าที่แตกต่างกันออกไป ตำนานที่กล่าวถึงการมีชีวิตอยู่จริง มีส่วนประกอบสร้างความศรัทธาของความเป็นจริงที่เชื่อถือได้ของเรื่องเล่าในแง่ของการมีชีวิตตนที่เป็นรูปธรรม กลายเป็นบุคคลสำคัญในสถานะทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ชาติ ตำนานที่กล่าวถึงวิญญาณศักดิ์สิทธิ์มีส่วนประกอบสร้างความศรัทธาในเชิงความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารของสิ่งเร้นลับ สนองตอบศรัทธาที่มีต่อสถานะทางจิตวิญญาณ นอกจากนี้เรื่องเล่าที่สัมพันธ์กับบุคคลที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ไทย และตำนานไทยนั้นล้วนมีส่วนเกี่ยวโยงกับลัทธิพิธีในสังคมไทย ได้แก่ลัทธิบูชาหลวงปู่ทวด และลัทธิบูชาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เนื่องจากมหาเถรคันฉ่องเป็นอาจารย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั่นเอง

นอกจากนี้ภายใต้ตำนานเรื่องเล่ายังมีอนุภาคของเรื่องย่อยที่สอดแทรกอยู่คืออนุภาคของวิญญาณเฝ้าสมบัติ และอนุภาควิญญาณเด็กประจำบ้าน อนุภาควิญญาณเฝ้าสมบัติสะท้อนคติ

พระธาตุตักน้ำในวัดหนองหมี่

รูปหล่อในศาลา

การให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุสำคัญของชาติ อันเชื่อมโยงกับตำนานสากลที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมซึ่งรู้จักกันในตำนานปูโลมเฝ้าทรัพย์⁵ (ปูโลมเฝ้าทรัพย์, 2551, น.16) ซึ่งตำนานนี้ได้ถูกผลิตซ้ำผ่านสื่อละครโทรทัศน์หลายครั้งครา โดยมักจะเชื่อมโยงกับคติเรื่องการรักษาชาติและชาตินิยมไทยไว้ด้วยกัน เช่น ละครโทรทัศน์ที่พัฒนามาจาก นวนิยายเรื่อง พิชชวาท เป็นต้น ในกรณีนี้หลวงปู่ทวดในอีกตำนานหนึ่ง และท่านขรัวทองในอีกตำนานเป็นผู้ฝากฝังให้ไอ้ไข่เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สมบัติ และบางตำนานก็กล่าวว่าหลวงปู่ทวดได้ทำพิธีให้วิญญาณไอ้ไข่ได้สถิตอยู่ที่นี่และเฝ้าสมบัติอยู่ต่อไป แสดงให้เห็นว่าคตินิยมนี้ได้แพร่กระจายอยู่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้ด้วย

อนุภาควิญญาณเด็กประจำบ้านหรือเรียกกันว่ากุมารทอง คือเรื่องเล่าเกี่ยวกับเด็กที่มีเหตุต้องเสียชีวิตและกลายเป็นวิญญาณสถิตอยู่ ณ สถานที่ที่เสียชีวิตนั่นเอง หรือในบางกรณีอาจจะได้มาจากการประกอบพิธีกรรมเรียกวิญญาณมา และวิญญาณนี้ชอบวิ่งเล่นและหยอกล้อผู้คน รวมทั้งให้โชคลาภแก่ผู้บูชาหรือเลี้ยงดู เห็นได้ว่าเรื่องเล่าเกี่ยวกับ

วิญญาณของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์คือเรื่องเล่าที่คล้ายคลึงกับตำนานกุมารทองนั่นเอง ทั้งนี้รูปเหมือนเด็กเปลือยกายที่ได้พัฒนาขึ้นในระยะหลังมีส่วนคล้ายคลึงกับลักษณะของกุมารทอง เนื่องจากเป็นรูปหล่อของเด็กหัวจุกที่ละม้ายเด็กไทยโบราณ ประกอบกับเหรียญและรูปหล่อไอ้ไข่ทุกรุ่นที่ได้ปลุกเสกขึ้นก็เป็นรูปเด็กเปลือยกายที่คล้ายคลึงกุมารทองเช่นกัน ความเป็นกุมารทองได้ถูกขยายความไปเป็นกุมารเทพซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเทพฝ่ายดีตรงข้ามกับกุมารพราย โดยการสร้างวาทกรรมกุมารเทพขึ้นเมื่ออธิบายถึงไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ ผ่านทางบทเพลงข่าวสื่อมวลชน และการจัดสร้างวัดอุ้มงคง คล บ้างก็เรียกว่ากุมารเทพสามัญชน เพื่อตอกย้ำอุดมการณ์ท้องถิ่นที่ยิ่งใหญ่ บ้างก็เรียกว่ากุมารเทพแห่งดินแดนปักษ์ใต้ เพื่อตอกย้ำอุดมการณ์ความเป็นท้องถิ่นที่ยิ่งใหญ่ของหัวเมืองนครศรีธรรมราช

ทั้งนี้ความเป็นกุมารเทพได้เชื่อมโยงไปสู่พิธีกรรม การกราบไหว้บูชาและการสะเดาะเคราะห์ ปรากฏผ่านคาถาบูชา “อิติ อิติ กุมารไข่เจดีย์ จะ มหาเถโร ลาภา ลาภา ภาวันตุ เม” ซึ่งมีความหมายว่ากุมารเทพผู้เปรียบเสมือนพระเถระผู้ใหญ่ของบ้านดาลโชคลาภ ให้บังเกิด (แก่ผู้บูชา) และปรากฏผ่านอาหารและ

ข้าวของเครื่องใช้ที่ผู้มาประกอบพิธีนิยมนำมาบูชา ประกอบไปด้วย รูปปั้นสัตว์ต่าง ๆ เช่น วัว ช้าง และ ไก่ชน ซึ่งมีมากเป็นพิเศษ น้ำแดง ขนมห่อสำเร็จรูป โดยเฉพาะขนมเปื้อน น้ำแดง ชูตแต่งกายเด็ก เป็น ชูตอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะชูตเครื่องแบบทหาร ของใช้สำหรับเด็ก เช่น แป้ง สบู่ ของเล่นสำหรับเด็ก เช่น อาวุธปืน รถ ลูกบอล เป็นต้น

คติการบูชาที่ขยายผลไปสู่การบูชาประจำบ้าน ทั้งบ้านเรือน ร้านค้า คิวรถโดยสาร ด้วยการบูชา ภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ รูปหล่อ ด้วยพวงมาลัย ของเล่นเด็กและน้ำแดง การบูชาดังกล่าวในบริเวณ ร้านค้าได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ ในฐานะผู้ให้โชคลาภและบันดาลผลให้ กิจการร้านค้าเจริญรุ่งเรือง คล้ายคลึงกับการทำ หน้าที่ของนางกวัก แมวกวัก หรือเครื่องรางประจำถิ่น เช่น เจดีย์วัดหนองหมี่⁶ ของภาคกลางฝั่งตะวันตก ของไทย

ในบรรดาข้าวของเครื่องใช้ที่นิยมนำมาบูชาไอ้ไข่ เด็กวัดเจดีย์ สิ่งที่โดดเด่นมากเป็นพิเศษคือการบูชา ด้วยรูปปั้นไก่ชนขนาดต่าง ๆ ปัจจุบันรูปปั้นไก่ภายใน วัดมีอยู่เป็นจำนวนมาก และทางวัดได้จัดระเบียบ พื้นที่ นำไก่บูชาวางไว้รายรอบต้นไม้ต่าง ๆ กลายเป็นการจัดวางภูมิทัศน์ที่มีไก่เป็นเอกลักษณ์ของ

พื้นที่ไปโดยปริยาย ทั้งบริเวณปากทางเข้าวัดเจดีย์ ทั้งสองเส้นทางก็มีรูปปั้นไก่ชนขนาดใหญ่วางเรียงราย ตลอดเส้นทาง รวมถึงร้านค้าไม่ต่ำกว่า 30 ร้าน จำหน่ายวัตถุมงคลที่ทุกร้านจะต้องมีรูปปั้นไก่ชนขนาด ต่าง ๆ วางจำหน่ายอยู่เป็นจำนวนมาก

นายไพรัช อาจหาญ (สัมภาษณ์, 2561) หนึ่งในผู้ประกอบการค้าวัตถุมงคลบริเวณหน้าวัดเจดีย์ กล่าวว่าไก่แต่ละชนิดถูกส่งมาขายจากหลายที่ ช่างท้องถิ่นจะรับทำไก่ชนขนาดกลางและไม่ติดกระดูก ส่วนไก่ที่ติดกระดูกหรือไก่แก้วจะมาจากนครสวรรค์ ส่วนไก่ตัวเล็กจะมาจากนครราชสีมา ราคาขาย ขนาดประมาณ 1 เมตร มีราคาประมาณ 8,000 - 9,000 บาท ขนาด 1.50 เมตร มีราคาประมาณ 12,000 และขนาด 2 เมตร มีราคาประมาณ 20,000 บาท ปัจจุบันรูปปั้นไก่ชนที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดใน วัดเจดีย์คือรูปปั้นไก่ชน 2 ตัว ที่ตั้งอยู่บริเวณหน้า โบสถ์มีราคารวมกันประมาณ 3,000,000 บาท ทั้งนี้ ผู้ที่ได้เดินทางมายังวัดเจดีย์เป็นครั้งแรกจะมาซื้อไก่ ขนาดเล็กและขนาดกลางก่อน เมื่อประสบผลสำเร็จ จากการพนัน เช่น ขอให้ถูกหวย ก็จะมาเดินทาง กลับมาที่วัดเจดีย์อีกครั้งและจะซื้อไก่ที่มีขนาดใหญ่ กว่าเดิม ลูกค้าบางคนของนายไพรัชเดินทางมาจาก ภาคอีสานเมื่อประสบผลสำเร็จจาก การพนันก็จะ กลับมาซื้อไก่อีกครั้ง

เห็นได้ว่าการบูชารูปปั้นไก่ชนมีส่วนสัมพันธ์ กับตำนานแบบกุमारทอง ที่กล่าวถึงวิญญาณเด็ก เนื่องจากเด็กในสมัยโบราณจะชอบเล่นไก่ชน สอดคล้องกับตำนานของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่มี ลักษณะชุกชุนและชอบเลี้ยงไก่ นอกจากนี้ยัง ปรากฏคตินิยมการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ อยู่ทั่วไปในสังคมไทย โดยเฉพาะการบูชารูปเหมือน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเจ้า ตากสินมหาราช

“ไอ้ไข่” ชุมทางของเรื่องเล่า

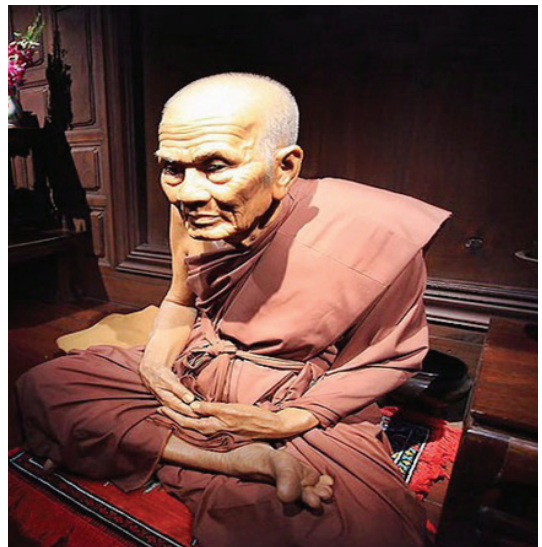
ตำนานที่เกี่ยวข้องกับไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ แสดงให้เห็นถึงความเป็นสหพทในเรื่องเล่าที่ประกอบไปด้วยตำนานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยที่สัมพันธ์กับเกจิอาจารย์ผู้มีชื่อเสียง พร้อมทั้งสอดแทรกเรื่องเล่าที่มีอนุภาคย่อยแบบปฐุโสมเฝ้าทรัพย์และกุมารทองที่แพร่กระจายอยู่ทั่วไปในสังคมไทยเข้ามาประกอบ ตำนานเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับพิธีกรรมการสร้างวัดบูชาและการบูชาทั่วไปในวัดและในอาคารบ้านเรือน ดังจะได้ตั้งข้อสังเกตดังนี้

1) เรื่องเล่าไอ้ไข่ที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

เรื่องเล่าที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ชาติมีความเชื่อมโยงกับเกจิอาจารย์ผู้มีบทบาทสำคัญในสมัยอยุธยา ได้แก่เรื่องเล่าที่เชื่อมโยงกับตำนานพระมหาเถรคันฉ่อง และเรื่องเล่าที่เชื่อมโยงกับตำนานหลวงปู่ทวด

พระมหาเถรคันฉ่องเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเป็นศูนย์รวมน้ำใจของนักบวชชาวอยุธยาที่ต้องเอาชนะข้าศึกศัตรูให้ได้ และในฐานะที่ท่านเป็นพระอาจารย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตำนานมหาเถรคันฉ่องนี้จึงมีส่วนสัมพันธ์กับตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผู้ทรงเป็นวีรบุรุษของชาติไทยอีกด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าคตินิยมในสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้กลายมาเป็นลัทธิบูชาสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในปัจจุบัน

ด้านหลวงปู่ทวด ถือเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญในกรุงศรีอยุธยาเช่นกัน ในเอกสารกัลปนาวัดหัวเมืองพัทลุงสมัยอยุธยา กล่าวถึงสมเด็จพระราชมนูสีสามีราม นามเดิมว่าปู่ เป็นชาวบ้านเลียบตำบลดีหลวง อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ได้เดินทางไปศึกษาธรรมที่วัดเสมาเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดนครศรีธรรมราช จนอายุครบ 21 ปี พระชนุลกได้พาไปบวช โดยมีพระมหาเถรปิยทัสสี เป็นพระอุปัชฌายาจารย์ ได้ศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนาที่นครศรีธรรมราชอยู่ช้านาน ก่อนที่จะไปศึกษาเล่าเรียนต่อยังกรุงศรีอยุธยา (ชัยวุฒิ พิชะกุล, 2552, น. 22-23)

การกล่าวถึงการเดินทางมาของหลวงปู่ทวดยังวัดเจดีย์นั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ครั้งหนึ่งเมืองฉลุง หรือ เมือง อดอง นั้นเคยเป็นหัวเมืองสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช มีพระพุทธรูปสำคัญ มีร่องรอยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งปรากฏอยู่ในตำนานเมืองนครศรีธรรมราชอันเชื่อมโยงไปได้ถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างน้อย

การกล่าวถึงตำนานของไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่สัมพันธ์กับเกจิอาจารย์ของกรุงศรีอยุธยา นับว่ามีความสำคัญในการเชื่อมโยงความสำคัญของท้องถิ่นในฐานะเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติไทยและมีนัยในการช่วงชิงความหมายโดยการยึดโยงประวัติศาสตร์ชาติซึ่งมีฐานะเป็นตำนานสากลมาผนวกรวมไว้ด้วยกัน

กล่าวได้ว่าตำนานหลวงพ่отวดมีฐานะเป็นทั้งตำนานสากลและตำนานท้องถิ่น และเป็นตัวแทนของวัดมุงคลเมืองใต้ที่โด่งดังที่สุด จะเห็นได้ว่าแม้จะมีการสร้างวัดมุงคลของเมืองใต้ที่ประเภทที่รุ่นวัดมุงคลหลวงพ่отวดก็ไม่เคยจางหายไปจากความนิยม ในกรณีนี้เห็นได้จากในยุคที่วัดมุงคลจตุคามรามเทพโด่งดัง แต่ก็ดำรงอยู่ได้ไม่นาน แต่ความนิยมในวัดมุงคลโดยเฉพาะพระเครื่องหลวงพ่отวดกลับได้รับความนิยมไม่เสื่อมคลาย มีตำนานเรื่องเล่าของหลวงพ่отวดตามฉายาหลวงพ่отวดเหยียบน้ำทะเลจืด แพร่กระจายอยู่ทั่วไปในภาคใต้ของประเทศไทย เช่น ตำนานสามสมเด็จเจ้าแห่งลุ่มทะเลสาบสงขลา อันประกอบไปด้วยสมเด็จเจ้าหลวงพ่отวด สมเด็จเจ้าเกาะใหญ่ และสมเด็จเจ้าเกาะยอ ซึ่งตามตำนานเล่าว่าเป็นเพื่อนเกลอหรือสหธรรมิกกัน ตำนานหลวงพ่отวดจึงมีความเกี่ยวข้องกับภาคใต้ในบริบทที่หลากหลาย โดยเฉพาะประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราชที่มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า พระมหาเถรปิยทัสสี ซึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ของพระราชมุนีสาโมราม นั้น เป็นพระสงฆ์ชาวมอญ และในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเองก็มีร่องรอยของชุมชนชาวมอญที่เคยตั้งถิ่นฐานอยู่แถบวัดศรีทิวซึ่งเรียกกันวัดท่ามอญ ทั้งเจดีย์ยักษ์ ในบริเวณตัวเมืองนครศรีธรรมราชนั้น ตำนานหนึ่งเล่ากันว่าผู้สร้างคือ โคตรศิริเศรษฐีชาวมอญ ซึ่งหนีมาหลบภัยที่เมืองนครศรีธรรมราช ความเป็นมอญที่ถูกกล่าวถึงนี้มีส่วนสัมพันธ์กับการเป็นเด็กชายชาวมอญในตำนานไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์สำนวนหนึ่ง ซึ่งพอจะอนุมานได้ว่าชาติพันธุ์มอญคงมีบทบาทอยู่ในประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช สมัยอยุธยาอยู่ไม่น้อย และข้อมูลทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนี้คงแพร่กระจายอยู่ในการรับรู้ของผู้คน และไม่ว่าตำนานดังกล่าวนี้จะมีข้อเท็จจริงประการใด แต่ก็นับสำคัญต่อการนำมาประกอบสร้างตำนานไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ให้มีความน่าเชื่อถือ ในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติไทย

อย่างไรก็ตามทั้งตำนานและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับไอ้ไข่देईวัดเจดีย์ก็มีทั้งลักษณะ หนุนเสริม ย้อนแย้ง และโต้ตอบกันอยู่ในที่ กล่าว เฉพาะการประกอบพิธีบูชาด้วยการถวายน้ำแดงซึ่ง เชื่อว่าเป็นการถวายแก้ดวงวิญญาณของผีประจำ บ้าน หรือเจ้าที่ที่สถิตอยู่ ณ สถานที่นั้น ถือเป็นผีที่ไม่ใช่เทพ จึงไม่พบเห็นการบูชาดังกล่าวนี้กับ พระพุทธรูปหรือรูปเหมือนของพระเกจิอาจารย์ แต่บทสวดบูชาไอ้ไข่देईวัดเจดีย์นั้นกลับปรากฏ คำว่า มะหาเถโร ซึ่งเทียบเท่าไอ้ไข่देईวัดเจดีย์กับ พระชั้นผู้ใหญ่ ในแง่นี้ความย้อนแย้งดังกล่าวก็มีส่วนทำให้ความศรัทธากระจายอยู่ในวงกว้างต่อ คนหลายกลุ่ม การประกอบสร้างศรัทธาในฐานะ พระมหาเถระเกื้อหนุนต่อการสร้างวัดชุมชนประเภท ต่าง ๆ ซึ่งมีตำนานที่เกี่ยวข้องกับพระเถระของไทย คือหลวงปู่ทวดและมหาเถรคณช่องเป็นส่วนช่วยหนุน ส่วนการถวายน้ำแดง รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ ก็มีส่วนประกอบสร้างศรัทธาต่อผู้ที่ประกอบกิจการ ค้าขาย ซึ่งปรารถนาให้ได้มาซึ่งลาภและทรัพย์จาก การประกอบสัมมาชีพเป็นประการสำคัญ นอกจากนี้ ความย้อนแย้งในเชิงตอบโต้ที่แสดงผ่านตำนาน ท้องถิ่นประกอบไปด้วยการแสดงความหมายของ การเป็นชาวบ้านธรรมดาของไอ้ไข่देईวัดเจดีย์ ที่ สามารถมีชื่อเสียงโด่งดังเทียบเท่าเกจิอาจารย์ เลื่องชื่อ แต่ก็อิงอาศัยตำนานของเกจิอาจารย์มา เป็นส่วนประกอบสร้างแบบอิงอาศัยกันอยู่ในการ การแสดงตัวตนของการเป็นชาวบ้านธรรมดา ปรากฏชัดเจนผ่านวาทกรรม “กุมารเทพสามัญชน” ซึ่งสื่อสารความหมายถึงการเป็นคนธรรมดาที่ได้รับการยกย่องให้ยิ่งใหญ่เป็นเทพ โดยความเป็นเทพ นั้นมีที่มาจากการมีอำนาจวิเศษในการบันดาลให้ ผู้ที่มาขอพรสมหวังในสิ่งที่ปรารถนาได้

2) เรื่องเล่าไอ้ไข่ที่สัมพันธ์กับผู้ชำนาญไสยเวท อีกอนุภาคหนึ่งที่เป็นเรื่องเล่าประกอบการ จัดสร้างวัดอุดมคงค คือการบอกเล่าถึงวีรบุรุษแห่ง ท้องถิ่นปักษ์ใต้ที่มีความเก่งกาจด้านคาถาอาคม และอยู่ยงคงกระพัน คือเรื่องเล่าของผู้ใหญ่เที่ยง และ พล.ต.ต. ชุนพันธ์รักษาราชเดช ซึ่งเป็นศิษย์สำนัก เขาอ้อ จังหวัดพัทลุงเหมือนกัน ผู้ใหญ่เที่ยงเป็นผู้ แกะสลักรูปเหมือน ไอ้ไข่ และชุนพันธ์รักษาราชเดช เป็นผู้ระบุเป็นคนแรกว่าไอ้ไข่เป็นศิษย์หลวงปู่ทวด เช่นเดียวกับตำนานการสร้างจุฑามรามเทพที่ระบุว่า พ.ต.อ.สรรเพชร ธรรมมาธิกุล (ยศในขณะนั้น) ผู้กำกับการภูธรนครศรีธรรมราชในขณะนั้น ไปดู การประทับร่างทรงในร่างนายอะผ่อง สกุดอมร แล้ว เทวดาที่ประทับทรงบอกว่าให้ช่วยกันสร้างหลักเมือง นครศรีธรรมราช พร้อมทั้งบอกว่าตนเป็นใครโดย การวาดรูปให้ดู แล้วให้ไปถาม พล.ต.ต.ชุนพันธ์รักษาราชเดช และชุนพันธ์รักษาราชเดชแจ้งว่านี่คือ ทำวจุฑามรามเทพ อันเป็นที่มาของการสร้างวัดอุดมคงคจุฑามรามเทพรุ่นแรก (ชัยวุฒิ พิชะกุล, 2550, น.15)

บทบาทของขุนพันธรักษ์ราชเดช ที่เป็นบุคคลสำคัญหรือมีฐานะเป็นจอมขมังเวทย์ในการประกอบพิธีกรรมจัดสร้างวัดดุมงคลของนครศรีธรรมราช ประกอบกับผู้ใหญ่เที่ยง เมืองอินทร์ที่เป็นตัวแทนจอมขมังเวทย์ของชุมชนท้องถิ่นละแวกวัดเจดีย์ มีนัยสำคัญต่อการจัดสร้างวัดดุมงคลไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์ ที่ช่วยประกอบสร้างความคิดดีลัทธิของวัดดุมงคล ผสมกับเรื่องเล่าอนุภาพของวิญญาณเด็กภาพ ก็ทำให้ไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์มีฐานะแห่งจิตวิญญาณที่น่าเลื่อมใสได้โดยสมบูรณ์

อาจจะกล่าวได้ว่าในปัจจุบันไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์ได้สวมบทบาทแทนที่บทบาทของจตุคามรามเทพ ในฐานะผู้บันดาลโชคลาภดังวาทกรรม “ขอได้ไหว้รับ” ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นวาทกรรมของจตุคามรามเทพเช่นกัน ซึ่งชัยวุฒิ พิชะกุล วิเคราะห์ว่า เป็น “วาทะที่บ่งชี้ถึงทุนนิยม” (2550, น.16) ซึ่งพระเครื่องจตุคามรามเทพส่วนหนึ่งปรากฏชื่อรุ่นที่อิงกับความร่ำรวย มั่งคั่ง ตอบสนองต่อชนชั้นกลางทั่วไป ดังปรากฏชื่อรุ่นเช่น รุ่น “เงินไหลมา” และรุ่น

“โคตรเศรษฐี” เป็นต้น (บุลันกันยา, 2550, น. 8) ในขณะที่วัดดุมงคลไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์ก็มีชื่อรุ่นแบบคติในทุนนิยมเช่นกัน เช่น ชื่อรุ่น “มั่งมีศรีสุข” “รับทรัพย์” และ “ลาภผลพูนทวี” เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวนี้ก็อาจวิเคราะห์ได้ว่าร่องรอยความศรัทธาของคนชั้นกลางที่มีส่วนสัมพันธ์กับ คตินิยมในจตุคามรามเทพ ก็ยังมีหลงเหลืออยู่บ้าง และได้หลอมรวมมาเป็นบทบาทใหม่แบบย้ายตำแหน่งแห่งที่มาอยู่ที่ไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์แทน

บทบาทของการเป็นผู้ช่วยบันดาลโชคลาภของไฉ่ไฉ่ ปรากฏผ่านพฤติกรรมของผู้แวะเวียนมากราบไหว้บูชายังวัดเจดีย์และผู้นำวัดดุมงคลไปบูชาไว้ประจำบ้านหรือร้านค้า เหล่าผู้นิยมไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจและค้าขาย ดังที่แม่ค้าคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า ได้เดินทางมาสักการะไฉ่ไฉ่เด็กวัดเจดีย์หลายครั้งเพื่อขอพรให้ค้าขายดี แต่ก็หวังโชคลาภด้วยดังที่ได้ขอหอยและถูกหอยหลายครั้ง เมื่อสิ่งที่ขอไว้สัมฤทธิ์ผลจึงได้เดินทางมาแก้บนด้วยการจุดประทัดจำนวนหนึ่งหมื่นนัดทุกครั้ง ประกอบกับการถวายไก่ตัวเล็ก นอกจากนี้ยังเคยขอให้บุตรสาวได้สอบเข้าทำงานได้และก็ได้ตามที่ปรารถนา เช่นเดียวกับแม่ลูกคู่

หนึ่งที่ได้เดินทางมาเก็บหลังจากที่บุตรสาวสามารถสอบเข้าเรียนต่อยังมหาวิทยาลัยที่ต้องการได้สำเร็จ นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการกิจการเสริมความงามที่ศรัทธาใ้ไข่ จะเดินทางมาสักการะขอพรและเก็บไข่ไข่หลายครั้ง ทุกครั้งที่มาก็จะนำชุดทหารของเด็กที่มีผู้นำมาถวายกลับไปเพื่อนำไปมอบต่อให้ลูกหลานของเพื่อนบ้าน เรียกการกระทำนี้ว่าการทอน เสมือนการถวายเงินและทอนเป็นสิ่งของคืนมา

นอกจากนี้ยังมีนักลงทุนในรูปแบบใหม่เช่นนักเล่นหุ้นและค้าขายผ่านสกุลเงิน ที่ได้เดินทางมาขอพรไข่ไข่เช่นกัน บางคนเป็นข้าราชการที่เล่นหุ้นเป็นงานอดิเรก เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชคจึงหวังขอพรให้ไข่ไข่บันดาลโชคให้ และจะเก็บไปด้วยของเล่นเด็ก โดยมีทัศนคติว่าการกระทำเช่นนี้เป็นความศรัทธาส่วนบุคคลที่ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน

อย่าไรก็ตามเมื่อได้สอบถามผู้ที่ไม่ได้นิยมบูชาไข่ไข่เด็กวัดเจดีย์ก็พบว่า ผู้ไม่นิยมบูชาเหล่านี้กลุ่มหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่สนใจวัตถุบูชาอยู่แล้ว และอีกกลุ่มหนึ่งมีความศรัทธาในวัตถุมงคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประเภทอื่นอย่างเหนียวแน่น เช่น ความนิยมบูชากุมารทองประจำบ้าน เป็นต้น

3) เรื่องเล่าไข่ไข่ที่สัมพันธ์กับพิธีกรรมและการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาในแง่ความโด่งดังยาวนานของไข่ไข่เด็กวัดเจดีย์พบว่า ไข่ไข่เด็กวัดเจดีย์น่าจะเริ่มมีชื่อเสียงในด้านการไหว้บูชาพร้อมกับกระแสความนิยมในวัตถุมงคลโดยเฉพาะพระเครื่อง ก่อนกระแสความนิยมในจตุคามรามเทพ แต่กระแสความนิยมในจตุคามรามเทพมีมากกว่าและมีลักษณะรุนแรงมากกว่า เพราะมีการผลิตกันแบบติด ๆ กัน เดือนละหลายรุ่น ในขณะที่วัตถุมงคลไข่ไข่เด็กวัดเจดีย์มีการสร้างไม่มากแบบจตุคามรามเทพ

และนิยมปลุกเสกที่วัดเจดีย์ ซึ่งทางวัดจะปลุกเสก 10 ปีต่อครั้ง พร้อมทั้งศูนย์รวม การจัดการทั้งหมดจะมารวมอยู่ที่วัดเป็นประการสำคัญ นอกจากนี้พื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมก็มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาประกอบพิธี ได้แก่พื้นที่ของวัดเจดีย์ที่ขยายจนมีพื้นที่ประมาณ 40 ไร่ มีสถานที่จอดรถ และห้องน้ำที่รองรับผู้มาเยือนเป็นจำนวนมากได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถตอบสนองผู้มาเยือนประเทศนักท่องเที่ยวได้ด้วยในคราวเดียวกัน

นอกจากกลุ่มที่ปรารถนาจะมากกราบบูชาขอพรบนบาน หรือเก็บนเป็นการเฉพาะแล้ว ก็มีนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวกลุ่มที่นิยมในศาสนสถาน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ต้องการมาวัดเจดีย์เพื่อชมสถานที่ที่มีชื่อเสียงเพื่อมาชมกองประทัดขนาดใหญ่ และเพื่อมาชมรูปปั้นโก๋ขนาดใหญ่ เป็นต้น การมีศูนย์รวมในการประกอบพิธีกรรมเพียงแห่งเดียว แต่สามารถเอื้ออำนวยให้มีการประกอบพิธีกรรมอย่างหลากหลายทั้งการถวายสังฆทาน สะเดาะเคราะห์ และเก็บน โดยเฉพาะพิธีเก็บนที่มีพื้นที่สำหรับจุดประทัดโดยเฉพาะ มีพื้นที่สำหรับให้นำการแสดงมาเก็บน โดยเฉพาะขบวนกลองยาวที่มีจุดติดต่อประจำภายในวัด

จึงกล่าวได้ว่าพื้นที่วัดเจดีย์และไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์ได้เป็นพื้นที่ที่หลอมรวมโลกของความคิดดีดีลัทธิและโลกของการท่องเที่ยวเข้าไว้ด้วยกัน ต่างจากจตุคามรามเทพที่มีพื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมกระจัดกระจายไปตามจุดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัดถุมงคล กระจัดไปตามวัดต่าง ๆ ที่มีการสร้างประติมากรรมจตุคามรามเทพขึ้น และบริเวณที่เป็นที่มาของชื่อเรียกจตุคามรามเทพ คือ รูปปั้นท้าวขัตตุคามและท้าวรามเทพ บริเวณทางขึ้นไปสักการะพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชนั้นก็พื้นที่คับแคบรองรับคนได้คราวละน้อย ๆ หรือจะกล่าวได้ว่าไม่ได้มีพื้นที่สำหรับบริบทการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและเป็นศูนย์รวมเดียวเช่นที่ไถ่ไข้วัดเจดีย์มี

การอ้างอิงตำนานที่กล่าวถึงการมีตัวตนอยู่จริงหรือเป็นวิญญาณที่มีตำแหน่งประจำพื้นที่ชัดเจน แม้จะมีรายละเอียดของอนุภาคอื่นๆ เข้ามาประกอบบ้าง ก็ไม่ได้แตกกระจายออกไปหลายทิศทางเช่นที่จตุคามรามเทพมี บทบาทของการมีสถานะเป็นกึ่งผีกึ่งเทพของไถ่ไข้วัดเจดีย์ ที่ต่างจากสถานะของ

เทพที่เชื่อมโยงกับเจ้าผู้ครองนครศรีธรรมราชในอดีตของจตุคามรามเทพ ก็จะทำให้สถานะของไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากกว่าและเข้าถึงได้ง่ายกว่า ทั้งเชื่อมโยงกับการประกอบพิธีกรรมในลัทธิพิธีของไทยที่นิยมการเช่นไหว้มาเป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว ก็น่าจะทำให้ความนิยมศรัทธาในไถ่ไข้วัดเจดีย์คงอยู่อย่างต่อเนื่อง คติความเชื่อในลัทธิพิธีต่าง ๆ ที่มีมาก่อนลัทธิพิธีเสด็จพ่อ ร.5 ในเมืองไทยมีการอ้างอิงเรื่องเล่าประกอบโดยเน้นเรื่องเล่าด้านอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีสถานะทางจิตวิญญาณของเกจิอาจารย์มากกว่าสถานะทางประวัติศาสตร์ของท่านเหล่านั้น แม้ว่าท่านเหล่านั้นจะมีตัวตนอยู่จริงก็ตาม ต่างจากการใช้เรื่องเล่าของลัทธิพิธีเสด็จพ่อ ร. 5 ที่มักอ้างพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านในชีวิตจริงมากกว่าการอ้างสถานะทางจิตวิญญาณ (นิธิเอียวศรีวงศ์, 2546, น. 20 - 21) เมื่อพิจารณากับตำนานของไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์พบว่า มีส่วนทำให้ไถ่ไข้วัดเจดีย์มีสถานะทั้งทางจิตวิญญาณและสถานะทางประวัติศาสตร์ประกอบกัน เห็นได้ว่าความมีตัวตนอยู่จริงของไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์จะยังคลุมเครืออยู่ แต่ก็มีตำนานที่จะพยายามให้ไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์เป็นบุคคลที่มีตัวตนจริงทางประวัติศาสตร์ กระแสความศรัทธาต่อไถ่ไข้เด็กวัดเจดีย์มีปัจจัยหลายประการประกอบกัน โดยมีสหนบทของเรื่องเล่าสหนบทของพิธีกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างศรัทธาดังกล่าว ตำนานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิด ประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ที่นับวันก็มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น มีการหยิบยืมกันมาใช้ อดีตถูกอ้างอิงและนำมาใช้เพื่อประกอบสร้างศรัทธา ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ และมีแนวโน้มที่จะเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในโลกทุนนิยมมากขึ้น

บทสรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างตำนานเกี่ยวกับไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างศรัทธาที่ผู้คนมีต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ ด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์จากสถานที่จริงทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าตำนานเกี่ยวกับไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นสหบท คือประกอบไปด้วยตำนานท้องถิ่นและตำนานสากลที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมไทย ได้แก่ ตำนานเจ้าที่ ตำนานกุมารทอง ตำนานปู่โสมเฝ้าทรัพย์ และตำนานหลวงพ่отวด

ตำนานดังกล่าวนี้ได้หล่อหลอมให้ความเชื่อความศรัทธาที่ชาวบ้านมีต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์เพิ่มพูนขึ้น และแผ่ขยายไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว ตลอดจนมีผลต่อการใช้วัตถุบูชาในรูปแบบต่าง ๆ มีผลทำให้เกิดการปฏิบัติต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ในฐานะกุมารเทพด้วยการใช้เครื่องบูชาแบบเดียวกับการบูชากุมารเทพหรือกุมารทอง และเกิดการปฏิบัติต่อไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ในฐานะเทพแห่งโชคลาภ แบบเดียวกับการปฏิบัติต่อนางกวัก แมวกวัก พระภูมิเจ้าที่ และเทพเจ้าจีน วิถีปฏิบัติต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการไหลเวียนของตำนานและความเชื่อในสังคมไทย ที่ได้เกิดการผสมผสานจนเป็นน้ำเนื้อเดียวกัน กลายเป็นเรื่องเล่าชุดใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประกอบพิธีกรรมแบบใหม่ในบริบทของสังคมใหม่ที่ผสมผสานโลกของความศักดิ์สิทธิ์ และโลกของการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ■

ภาพจาก : <http://www.aikai-dekwatjadee.com/ProfileLJ2.aspx>

เชิงอรรถ

- ¹ คำว่า “ท่านวัดเจดีย์” มีที่มาจากการเรียกวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ที่สถิต ณ วัดเจดีย์ เดิมเข้าใจกันว่าอาจเป็นวิญญาณที่สถิตอยู่กับพระพุทธรูปโบราณของวัด จึงเรียกว่าท่านเจ้าวัดหรือท่านวัดเจดีย์ หมายถึงผู้ดูแลรักษาวัด ต่อมาเมื่อชาวบ้านเริ่มแน่ใจว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พบเจอคือวิญญาณเด็ก จึงเริ่มเปลี่ยนมาเรียกว่าเด็กวัด
- ² พ่อท่าน เป็นคำเรียกขานพระภิกษุของชาวดำ หมายถึง หลวงพ่อ พ่อท่านเทิ้ม หรือหลวงพ่отิ้ม เป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดเจดีย์ ต่อมาเมื่อสมณศักดิ์เป็นพระครูเจติยาภิรักษ์ (หมายถึงผู้ดูแลรักษา [วัด] เจดีย์)
- ³ เมืองอลองเป็นชื่อเดิมของเมืองฉลอง ปัจจุบันคือ ตำบลฉลอง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช เคยเป็นหัวเมืองสำคัญในประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช

⁴ ทิพย์วิมล พูลสุข และคณะ ศึกษาพบว่าเรื่องเล่าของไอ้ไข่มี 4 แบบเรื่อง ได้แก่ 1) ไอ้ไข่คือวิญญาณของเด็กที่ติดตาม หลวงปู่ทวด 2) ไอ้ไข่คือวิญญาณของเด็กที่สถิตในพระพุทธรูปโบราณ 3) ไอ้ไข่คือวิญญาณเด็กวัด 4) ไอ้ไข่คือดวง วิญญาณของเด็กที่ออกมาจากดิน

⁵ ตำนานปู่โสมเฝ้าทรัพย์ มีที่มาจากเมืองโบราณคูบัว บริเวณวัดโขลงสุวรรณคีรี ต.คูบัว อ.เมือง จ.ราชบุรีในปัจจุบัน เล่ากันว่าในสมัยพุทธศตวรรษที่ 16 ในยุคทวารวดี ชาวเมืองต้องลี้ภัยเนื่องจากขอมได้บุกเข้ามา จึงหาอาสาผู้กล้า เฝ้าสมบัติ ซึ่งเก็บใส่ตุ่ม ไห ผังไว้ใต้ดิน ผู้กล้าที่อาสา เป็นหนุ่มร่างกายล่ำสันชื่อโสม โดยได้มีการทำพิธีทางไสยเวท ตัดคอหนุ่มโสมแล้วฝังรวมไว้กับทรัพย์สมบัติ เพื่อให้กลายเป็นวิญญาณปกปักรักษาทรัพย์สินมีค่าต่อไป

⁶ เจดียวัดหนองหมี่ อยู่ในวัดหนองหมี่ ต.ท่าเคย อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี เป็นเจดีย์กลางน้ำที่มีน้ำมันไหลออกมาตลอด เวลา จึงเรียกกันว่าเจดีย์ตักน้ำมัน ชาวบ้านนับถือและเชื่อว่าบันดาลโชคลาภค้าขายร่ำรวย จึงมีการทำเป็นวัดดุมงคล รูปหล่อขนาดเล็ก นิยมวางไว้บูชาตามร้านค้าต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

ชัยวุฒิ พริยะกุล. (2550). ท้าวจตุคาม - รามเทพ: จากทวารบาลสู่เทพผู้คุ้มครองเมืองนครศรีธรรมราช. **อาศรม ทักษิณ**, 3(13), 13-16.

ชัยวุฒิ พริยะกุล. (2552). **พระอริยสงฆ์ภาคใต้: จากหลวงพ่อดวงเหียบน้ำทะเลเจ็ดถึงพุทธทาสภิกขุ**.
สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ทิพย์วิมล พูลสุข และคณะ. (2561). วัดเจดีย์ (ไอ้ไข่) ในฐานะพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในบริบทการท่องเที่ยว. **รายงาน การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 1 มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์: พลังทางปัญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา** (น. 357- 365). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2546). **ลัทธิพิธีเสด็จพ่อ ร.5** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

บุญกันยา. (2550). จตุคามรามเทพ ศรัทธา ภาษาและชีวิต. **อาศรมทักษิณ**, 3(13), 8-9.

ปู่โสมเฝ้าทรัพย์. (2551). **จุลสารท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 1(4), 14-18.

ดิชลสัมพันธ์ 2551. (2551). กรุงเทพฯ: ชมรมดิชลสัมพันธ์.

อนุชสา เรืองมาก. (2559). ขอได้ไหว้รับ: ไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์. **สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์**, 16(1), 29-54.

สัมภาษณ์

ช่วง เพชรชู. (2561, 11 ตุลาคม) [บทสัมภาษณ์].

ไพรัช อาจหาญ. (2561, 11 ตุลาคม) [บทสัมภาษณ์].